

Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava

Osijek, Zagreb, Bjelovar 5. veljače 2016.

Dvotjedni izvještaj o suđenjima za ratne zločine, pojavama diskriminacije, zločinu iz mržnje i govoru mržnje te pravima žrtava rata

Odluke DORH-a koje zabrinjavaju

DORH/USKOK 21. siječnja 2016. godine obustavio je istragu u predmetu neosnovanog stjecanja stambenog prostora obitelji bivše gradonačelnice Grada Knina, a ujedno podignuo optužnica protiv jedne osobe, ravnateljice *Uprave za područja posebne državne skrbi Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva*, zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti. Okrivljenici se optužnicom stavlja na teret da je u vremenu od sredine 2008. do kraja 2009. godine, protivno odredbama *Zakona o područjima posebne državne skrbi*, poduzela niz protuzakonitih radnji kojima je obitelji gradonačelnice Grada Knina, osim stambenog prostora površine 126,28 m², omogućila neosnovano stjecanje vlasništva nad još dvije etažirane stambene jedinice u istoj zgradi u Kninu, površine 128,68 m². Ostaje nejasno zašto bi optužena ugrozila svoj posao, ako nije potaknuta na zlouporabu položaja i ovlasti od osoba u čiju je korist počinjeno navedeno kazneno djelo, tadašnje gradonačelnice Knina?

Na temelju kaznene prijave Branimira Glavaša protiv zastupnice u Hrvatskom saboru Gordane Rusak, zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela podmićivanja zastupnika iz čl. 339. Kaznenog zakona, USKOK je policijskim službenicima PNUSKOK-a naložio provođenje kriminalističkog istraživanja. Dana 27. siječnja 2016. je doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, jer iz rezultata provedenog kriminalističkog istraživanja utvrđeno je kako u postupanju Gordane Rusak nisu utvrđena obilježja prijavljenog kaznenog djela, kao niti bilo kojeg drugog kaznenog djela koje se progoni po službenoj dužnosti. Nesporno je da ista nije primila ili tražila imovinsku korist kako bi u predstavničkom tijelu glasala na određen način, već radi priklanjanja određenoj političkoj opciji.

Dana 7. siječnja 2016. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu donijelo je rješenje o obustavi istrage iz srpnja 2015. protiv dvojice hrvatskih državljana, bivšeg pripadnika policijske antiterorističke jedinice Lučko Frane Drlje i njemu nadređenog Željka Sačića, ratnog pomoćnika zapovjedniku Stožera specijalne policije MUP-a, zbog kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjenog u selu Ramljani, neposredno nakon izvršenog zločina u Gruborima. Šturo obrazloženje ove odluke je da iz provedene istrage ne proizlazi osnovana sumnja da bi obojica osumnjičenika počinila ratni zločin u selu Ramljani.

Do dana objave ovog izvještaja, ni policija ni DORH nisu reagirali na ustaške pozdrave i govor mržnje na skupu održanom 26. siječnja 2016. godine pred Vijećem za elektroničke medije.

Discipliniranje novinara

Novinarsko vijeće časti Hrvatskog novinarskog društva na sjednici održanoj 10. prosinca 2015. godine sa pet glasova uz dva suprotna, izdvojena mišljenja, odlučilo je da je novinar Nikola Bajto prekršio Etički kodeks hrvatskih novinara¹ napisavši, a Ivica Đikić kao urednik objavivši u tjedniku Novosti od 7. kolovoza 2015. godine, satiričnu pjesmicu „Lijepa naša haubico“ koja nakon obilježavanja 20. godišnjice VRA Oluja satirički komentira vojnu paradu i stavove prema neprocesuiranim ratnim zločinima nad srpskim civilima. Vijeće časti, uz izdvojena mišljenja Veronike Rešković i Marinka Jursića, usvojilo je zaključak da je Nikola Bajto objavljivanjem svoje satirične pjesme dijelom prekršio 6. i 13. članak Kodeksa časti hrvatskih novinara, te mu se zbog toga izriče opomena, uz obrazloženje da isti "... i naslovom i tekstom, parodira riječi hrvatske državne himne", nadalje "da je u pjesmi Nikole Bajte riječ o simplificiranim i paušalnim tezama, koje pritom i dodatno opterećuju (ionako već bremenite) međunacionalne odnose (između Hrvata i Srba) u RH (odnosno između Hrvatske i Srbije), čemu novinarstvo ne bi smjelo služiti, niti bi na takav način smjelo funkcionirati, budući da u svojim nastojanjima, pa i kad se radi o kritici, mora biti konstruktivno, a ne destruktivno i uvredljivo." U svojim izdvojenim mišljenjima Veronika Rešković i Marinko Jursić smatraju da se radi o satiri, sastavnom dijelu slobode izražavanja te da se o prijavi novinara Marija Čužića nije trebalo ni raspravljati jer isti je Nikoli Bajti spočitao izvršenje kaznenog djela iz čl. 349. te kršenje odredbi Zakona o grbu, zastavi i himni te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske, a za što nije nadležno Novinarsko vijeće časti, već DORH. Uz njihov zdravorazumski stav dodajemo i da satira prije svega ima snagu relaksiranja, a ne usložnjavanja međunacionalnih odnosa. Zabrinjava što je i veći dio članova Novinarskog vijeća časti Hrvatskog novinarskog društva podlegao sve snažnijem pritisku za slijeđenjem samo jedne kanonske interpretacije ratnih zbivanja devedesetih. Pošto se Nikola Bajto i Ivica Đikić nisu žalili, odluka Novinarskog vijeća časti Hrvatskog novinarskog društva je konačna.

Govora mržnje v. sloboda izražavanja

Dana 19. siječnja, Marko Jurič, autor i voditelj emisije "Markov trg", prikazanoj na lokalnoj zagrebačkoj televiziji Z1, a koju prenose i neke druge lokalne televizije u Hrvatskoj, a prema njegovim riječima, i u Australiji, već je drugi puta poručio svojim sugrađanima sljedeće: "Poruka Zagrepčanima, svima koji se šecu Cvjetnim trgom budite oprezni budući je u blizini crkva u kojoj stoluju, da parafraziram jednog srpskog ministra, četnički vikari. Pripazite, kada se šecete Cvjetnim trgom, pogotovo majke s djecom, da ne bi koji od tih četničkih vikara istrčao iz crkve i u svojoj maniri klanja izveo svoj krvavi pir na našem najljepšem zagrebačkom trgu koji bi možda trebalo obilježiti tablama pazi oštar četnik u blizini".

Njegovu izjavu, kao eksplicitan govor mržnje osudili su Hrvatsko novinarsko društvo (HND), osobito stoga što takav govor dolazi iz medija, ali i Vijeće za elektroničke medije koje je na sjednici održanoj 22. siječnja 2016. godine, donijelo jednoglasnu odluku o privremenom oduzimanju koncesije nakladniku Z1televizija d.o.o. na tri dana zbog emitiranja emisije "Markov trg", urednika i voditelja Marka Juriča, zbog kršenja članka 12. stavka 2. Zakona o elektroničkim medijima², a temeljem redovitog nadzora nad radom nakladnika i zaprimljenih mnogobrojnih pritužbi građana. Također je odlučeno da će se spis predmeta proslijediti nadležnom Državnom odvjetništvu na postupanje.

Dana 26. siječnja održan je masovni prosvjed pred Vijećem za elektroničke medije, gdje su stotine učesnika izvikivale "Za dom spremni", "Rakička u Srbiju", "Radmane u Srbiju", "Kosanoviću u

---

¹ <http://www.hnd.hr/dokumenti>

² Narodne novine br. 153/09, 84/11, 94/13, 136/13

Srbiju", a njihovi istupi su do danas bez postupanja policije i DORH-a. Isti dan su nevladine organizacije; Kuća ljudskih prava i GONG, pozvale nadležne institucije da podnesu kaznene prijave u vezi s povicima na prosvjedu pred zgradom Vijeća za elektroničke medije (VEM) održanom u organizaciji zagrebačke HVIDR-e zbog trodnevnog oduzimanja koncesije televiziji Z1. Ujedno i saborski zastupnici HNS izjavili su kako je prosvjed pred Vijećem za elektroničke medije "otvoreni pokušaj ugrožavanja postulata pravne države" te kako zabrinjava da mu je legitimitet dao potpredsjednik Sabora Ivan Tepeš. Stoga, Klub HNS-a najoštrije prosvjeduje protiv takve prakse i poziva zastupnike da u tome ne sudjeluju jer je njihova zadaća čuvati dignitet Sabora, a Vijeće za elektroničke medije je regulatorno tijelo neovisno od politike koje je, poštujući zakon, na tri dana "suspendiralo" Z1 zbog obveze prijave DORH-u "govora mržnje i širenja panike i nespokoja među građanima". I Radimir Čačić (Klub SDSSa i Reformista) je poručio da nije prihvatljivo da se odluka Vijeća koristi za stvaranje "atmosfera straha i dijeljenja".

Čl. 325 st. 1. Tko putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način javno potiče ili javnosti učini dostupnim letke, slike ili druge materijale kojima se poziva na nasilje ili mržnju usmjerenu prema skupini ljudi ili pripadniku skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla, boje kože, spola, spolnog opredjeljenja, rodnog identiteta, invaliditeta ili kakvih drugih osobina. (KZ NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15)

Ova zakonska odredba ne obuhvaća, a što je u skladu sa Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, svaki govor u kojem bi mogli prepoznati neke elemente mržnje, vrijeđanja, diskriminacije, nego onaj koji bi dakle bio poticajan, podstrekački prema drugima i javno poticao i pozivao na nasilje i mržnju. To naravno izaziva i najveće dvojbe i poteškoće u primjeni ove odredbe u sudskoj praksi, kako točno razgraničiti i gdje je precizna granica između zagarantiranog prava na slobodu govora i slobodu izražavanja, i ograničavanja tog prava. Prema Konvenciji o ljudskim pravima članak 10. propisuje pravo na slobodu izražavanja bez miješanja javne vlasti, no istovremeno u članku 17. zabranjuje zlouporabu prava ukoliko se prelaze odrađene granice i na taj način ugrožavaju prava drugih. Koji su to kriteriji, koje su to granice, naravno nije nigdje precizno i jasno propisano. Europski sud za ljudska prava je iskristalizirao nekoliko kriterija koje on sugerira preispitati kada procjenjujemo da li neka izjava predstavlja govor mržnje u smislu kaznenog djela, a to je prvenstveno ispitati svrhu govora - da li postoji namjera, dakle širenje nekakvih rasističkih, diskriminatornih ideja tim govorom, sadržaj govora - da li je on prikladan potaknuti mržnju i nasilje, i konačno kontekst govora u smislu utvrđivanja statusa i uloge počinitelja, dominantne društvene klime, na koji način i kroz koji medij je izražena određena izjava, i koja je konačno bila ciljana publika. Sve te kriterije trebalo bi procjenjivati od slučaja do slučaja kako bi se s relativnom sigurnošću utvrdilo da li se radi o govoru mržnje koji bi predstavljao kazneno djelo ili se pak radi o politički neprimjerenom i na neki način neprikladnom govoru, ali koji iako u sebi sadrži nekakve vrijednosne sudove i diskriminatorne karakteristike ipak ne predstavlja kazneno djelo nego predstavlja slobodu govora koja je kao takva nužna u pluralističkom i demokratskom društvu. U komparaciji gore opisanih medijskih objava, nesporno moramo zaključiti da primjenom navedenih kriterija postoje znatne razlike u svrsi, sadržaju, kao i namjeri širenja diskriminiranih ideja te da uz snažno zagovaranje slobode izražavanja, moramo pozvati DORH na žurno razmatranje kaznenih prijava protiv novinara Marka Jurića.

Prozivanje medija

U emisiji „Markov trg“ emitiranoj 19. siječnja na Z1 televiziji prozvana je ravnateljica HINA-e (Hrvatske informativne agencije). U spomenutoj emisiji čulo se kako "HRT i HINA katastrofalno rade i upropaštavaju novac poreznih obveznika", kako na tim medijima programe uređuju „polupismeni

ljudi i pomalo degenerici“. U HINI je, tvrdilo se, provedena čistka, nije se poštovala pravna procedura, a na pozicije su došli fanovi sadašnje vlasti. Na nekima od portala pojavili su se i tekstovi koji propituju privatni život ravnateljice HINA-e. Ravnateljica Branka Valentić je podnijela prijavu za govor mržnje kao i onu za uvredu i klevetu. Mandat ravnateljice HINA-e traje do siječnja 2017. godine. Od početka njena mandata po našem mišljenju HINA odlično ispunjava zadaću objektivnog informiranja javnosti.

Zabrinjava što matični dnevnik Sanje Modrić Novi list nije želio objaviti njenu prema Vladi kritičnu kolumnu pod naslovom „Banana premijer“. Cenzuriranu kolumnu prenijeli su društveni mediji i Hrvatsko novinarsko društvo³. U situaciji pokušaja cenzure (i prijeteće autocenzure) postala je još jasnija važna uloga neprofitnih medija u dinamiziranju medijskog prostora i garantiranja prava svih građana na pravovremenu informaciju.

Upravitelj logora Drmeljevo nepravomoćno osuđen na četiri godine zatvora za ratni zločin protiv civilnog stanovništva

---

Dana 21. siječnja 2016. Županijski sud u Rijeci proglasio je krivim okrivljenog Čazima Behrića za ratni zločin protiv civilnog stanovništva te ga osudio na četiri godine zatvora.

Istog se tereti da je od 11. lipnja 1994. do 13. kolovoza 1994. u logoru Drmeljevo, Velika Kladuša (Bosna i Hercegovina), smještao civile, među kojima je bilo djece, žena, trudnica, invalida, muškaraca svih starosnih dobi te silovao jednu logorašicu. U nehumanim uvjetima, on i njegovi čuvari fizički i psihički su zlostavljali, vrijeđali, uskraćivali medicinsku pomoć civilima koji su se smatrali protivnicima uspostavljene tzv. „Autonomne pokrajine Zapadna Bosna“. Za naređivanje, planiranje, organiziranje i formiranje više logora na području Velike Kladuše, u kojima je bilo zatvoreno najmanje 5000 osoba, 2002. godine je osuđen Fikret Abdić kojem je dosuđeno 15 godina zatvora pri Županijskom sudu Karlovcu.

Suđenje protiv opt. Čazima Behtića je započele 13. ožujka 2015. godine, a neki od svjedoka saslušani su pred tijelima kaznenog progona u Bosni i Hercegovini. Ovaj sudski postupak rezultat je suradnje Tužilaštava BiH, posebnog odjela za ratne zločine i DORH. Optuženi je uhićen u veljači 2014. godine u Vojniću gdje je u to vrijeme živio. Tijekom istrage, kao i tijekom suđenja, protiv optuženog Čazima Behrića određen je istražni zatvor iz osnova u članku 123. stavku 1. točkama 1. ZKP/08 (opasnost od bijega), jer iz podataka u spisu proizlazi da optuženik ima dvojno državljanstvo, odnosno državljanstvo Republike Hrvatske i državljanstvo Bosne i Hercegovine.

Nakon izricanja presude okrivljenom Čazimu Behriću ukinuo se istražni zatvor te je pušten na slobodu. Prilikom izricanja presude kao olakotnu okolnost uzelo se u obzir nekažnjavanje okrivljenog te položaj koji je imao kao upravitelj logora Drmeljevo u odnosu na nadređene te mu je stoga dosuđena kazna manja od predviđenog minimuma. Sud je okrivljenom naložio plaćanje troškova suda u iznosu od 5000 kuna te troškove svjedoka u iznosu od 17000 kuna. U okviru pravnog sustava pravde, hijerarhija ozbiljnosti zločina postaje vidljiva kada se govori o broju godina koje počinioci treba da odsluže u zatvoru. Žrtve često to vide kao ekvivalent obimu priznanja koje dovijaju od društva za nasilje koje su pretrpjele. Stoga male kazne za silovanje i seksualno zlostavljanje, prema tome, označavaju i manjak priznanja ozbiljnosti zločina silovanja, kao izvršenja ratnog zločina.

---

³ <http://www.hnd.hr/zabranjena-kolumna-sanje-modric-banana-premijer>

VSRH utvrdio diskriminaciju po spolnoj osnovi u izjavama Zdravka Mamića

---

Dana 17. lipnja 2015., temeljem izvanredne revizije radi zaštite prava na jednako postupanja izjavljenoj od organizacija civilnog društva: Lezbijske organizacije Rijeka – LORI, Zagreb Pride, Domino i Centra za mirovne studije protiv tuženika Zdravka Mamića, Vrhovni sud Republike Hrvatske preinačio je presude VSRH iz 2012. te Županijskog suda Zagreb iz 2011. te utvrdio diskriminaciju po spolnoj orijentaciji. Ujedno je tuženom Mamiću zabranio daljnje istupanje u medijima kojima diskriminira osobe iste spolne orijentacije, naložio da se javno putem medija ispriča te da na svoj trošak objavi ovu presudu u Jutarnjem listu, a sve u roku od tri dana od dostave.

Niži sudovi su odbili tužbu pokrenutu temeljem *Zakona o suzbijanju diskriminacije* (ZSD) jer su smatrali da se radi o vrijednosnim sudovima, te hipotetskim izjavama koje nisu tužitelje dovele u nepovoljniji položaj po spolnoj orijentaciji pa stoga nema izravne diskriminacije. Nadalje, smatrali su da se ne radi ni o uznemiravanju jer navedena izjava nije imala za cilj ili stvarno predstavila povredu dostojanstva, ili uzrokovala strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Nasuprot stajalištima nižih sudova VSRH u najnovijoj presudi je zauzeo stajalište da su sudovi prvog i drugog stupnja pogrešno primijenili materijalno pravo, da je tuženi u svojim izjavama povrijedio pravo na jednako postupanje, da je verbalnim izražavanjem moguće počinuti diskriminaciju, da je izjava tuženika da su "homoseksualci osobe koje zbog deficita agresivnosti i požrtvovanosti ne mogu uspješno baviti profesionalnim nogometom predstavlja postupanje zbog kojeg bi neka osoba (homoseksualac) mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe (muškaraca heteroseksualca) u usporednoj situaciji (zapošljavanje nogometaša), dakle takvom izjavom počinjena je izravna diskriminacija u smislu odredaba čl. 2. st. 1. ZSD i čl. 3. st. 1. ZSD"⁴.

Vrhovni sud na četiri mjesta spominje "predmet Feryn"⁵ kao predmet na kojem temelji svoju odluku. Na sva četiri mjesta, bez navođenja broja i punog naziva odluke, navodi da se radi o odluci Europskog suda za ljudska prava, iako se radi o odluci Europskog suda pravde. Vrhovni sud u presudi ne spominje predmet Europskog suda pravde C-81/12 *Asociația Accept v Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării*⁶ u kojem su činjenice i pravna pitanja za ovaj predmet još relevantnija od "predmeta Feryn". U tom predmetu radilo se o pitanju da li izjava dioničara u profesionalnom nogometnom klubu da ne bi angažirao nogometaša koji je homoseksualac predstavlja diskriminaciju.

Dana 30. siječnja u Jutarnjem listu objavljena je presuda VSRH i isprika Zdravka Mamića, dana po punomoćnici, odvjetnici Jadranki Sloković:

"Slijedom naloga iz presude VSRH Rev 300/13-2 od 17. lipnja 2015. god., kojom je preinačena presuda VSRH posl. br. Gž 12/11 od 18. travnja 2012. i presuda Županijskog suda u Zagrebu posl. br. 15 Pnz-6/10-27 od 24. ožujka 2011. god. ispričavam se svim osobama koje smatraju da sam ih diskriminirao svojom izjavom objavljenom u članku dnevnih novina "Jutarnji list" od 16. studenog 2010. god, pod naslovom *Ni u mojoj reprezentaciji gayevi ne bi mogli igrati*".

Svako vrijeđanje moćne žene, odraz je nemoći muškarca⁷

Uspostavljanje rodne društvene jednakosti jedan je od ključnih ciljeva i prioriteta razvoja svakog suvremenog društva, pa tako i hrvatskoga. Žene čine oko 51% populacije Hrvatske, što je velik ljudski potencijal koji značajno pridonosi ekonomskom, političkom i kulturnom razvoju društva. Zadnjih dana svjedočimo napadima na žene, koje su svojim profesionalnim ulogama ili aktivističkim zalaganjem

---

⁴ Presuda VSRH 300/13-2

⁵ Više o predmetu: http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/EU11_Predmet-C-54-07-Feryn-Px.pdf

⁶ <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-04/cp130052en.pdf>

⁷ Roman Vodeb; <http://www.romanvodeb.com/>

ujedno i medijski eksponirane. Verbalni napadi na žene koji imaju za cilj javno obezvrijediti njihove stavove i vrednote koje ih pokreću, najčešće su usmjereni na njihov privatni život ili njihovu osobnost. Time napadači biraju najosjetljivija područja da što više povrijede i zastraše snažne žene sa željom da ih ušutkaju. Spomenimo samo napad na predsjednicu Vijeća za elektroničke medije, novinarku Mirjanu Rakić, ravnateljicu državne izvjestiteljske agencije Hina, novinarku Branku Valentić, glumicu Ninu Viločić. Načini i sadržaji napada usmjereni su prema njihovom spolu pa se tako prijeti silovanjem ili se za "poklon" donosi kapa - titovka i četnička šajkača, koje šalju silovane žene iz Vukovara. Navodimo samo posljednji primjer direktnog napada na spol moćnih žena koje napadači žele pretvoriti u žrtve koji pritom koristi nesreću pripadnica istog spola. Prijetnje silovanjem potvrđuju duboko patrijarhalnu strukturu društva u kojoj muškarci prijete ženama silovanjem kada ih žele učiniti pokornim. Javnu osudu ovih napada dao je jedino Centar za ženske studije: Utjelovljenje zlostavljачke politike prema ženama⁸, dok su ostale institucije prešutno zanemarile ozbiljnost navedenih događaja. Civilizirano društvo kojem težimo ne tolerira niti jedan oblik nasilja niti prema jednom svome članu ili članici.

Konstituiranje Hrvatskog sabora i Vlade RH te prosvjedi protiv ministra s antidemokratskim stavovima, te prva ostavka vs. pritisci na organizacije civilnog društva

---

Nakon parlamentarnih izbora 8. studenog 2015., ni jedna od dvije velike koalicije, "Domoljubna koalicija" i "Hrvatska raste", nije dobila dovoljan broj glasova da bez nove stranke "Most" formira vladu. Nakon dugih pregovora "Most" je ušao u koaliciju s "Domoljubnom koalicijom", te predložio je za premijera Tihomira Oreškovića, javnosti nepoznatog kanadskog poslovnog čovjeka hrvatskog podrijetla, do tada menadžera u farmaceutskoj korporaciji "Teva". Konstituirajuća sjednica novog Hrvatskog sabora (8. saziv) održana je 28. prosinca; za predsjednika Sabora izabran je Željko Reiner, član HDZ-a. Za dogovor oko nove Vlade bilo je potrebno mjesec dana, a njen sastav objavljen je 21. siječnja 2016. Istog je dana *Platforma 112* poslala otvoreno pismo povodom objave da će ministar kulture biti Zlatko Hasanbegović, a ministar branitelj Mije Crnoja tražeći od mandatar Tihomira Oreškovića da povuče nominacije, zastupnike da uskrate povjerenje ovim osobama s očito antidemokratskim stavovima, a sljedeći dan organizirala prosvjednu akciju *Smrt slobode izražavanja* na Markovom trgu. Prosvjedima su se oglasili i *Hrvatsko novinarsko društvo*, *Hrvatski P.E.N. centar*, *Hrvatsko društvo pisaca*. Hrvatski sabor izglasao je novu Vladu RH u kasnim noćnim satima 22. siječnja.

Primopredaja između bivšeg ministra branitelja Freda Matića i donedavnog Mije Crnoje kojoj je prisustvovala i nova ministrica socijalne politike i mladih Bernardica Juretić obilježila je isključivost, razbijanje natpisa s imenom ministra i prijeteća atmosfera karakteristične za prosvjed veterana u Savskoj 66 te blagoslov prostorija. Nakon imenovanja novog ministra objavljene su informacije o njegovom nasilnom ponašanju, te prijavi boravišta u Samoboru, a ne u Zagrebu gdje živi zbog čega plaća niži prirez pa je ministar dao ostavku samo šest dana nakon imenovanja.

U raspravama Hrvatskog sabora organizacije civilnog društva bile su tema izlaganja više zastupnika. Na sjednici 22. siječnja 2016. prozvao ih je zastupnik Branimir Glavaš, nepravomoćno osuđen za ratni zločin, komentirajući, prosvjed pred Saborom rekavši: „Mi znamo dobro tko se iza te Platforme 112 krije. To su ljudi koji su navikli u proteklih 20-ak godina živjeti dobro na teret hrvatskih poreznih obveznika i izvlačiti novac iz hrvatskog državnog proračuna... Na čelu tih udruga su različiti kojekakvi čelnici Pusići, Sarnavke, Teršeličke itd., itd., govorim u množini ne idem na nikoga osobno. I oni su osjetili što im sada slijedi kad slijede rezovi. Rezat će se tamo gdje državu i narod najmanje boli, a to

---

⁸ <http://www.zenstud.hr/osuda-napada-na-mirjanu-rakic-i-ninu-vilolic-utjelovljenje-zlostavljacke-politike-prema-zenama/>

su te tzv. nevladine udruge i one će ostati bez novaca. Zbog toga su oni danas bučali ispred Sabora i stvarali privid u javnosti nekakvog nezadovoljstva“. Ovdje želimo istaknuti da spomenute organizacije iz proračuna RH dobivaju manje od desetine ukupnih projektnih sredstva, a istovremeno uplaćuju u proračun kroz poreze više nego što dobivaju kroz podršku. Svoje financijske izvještaje objavljuju na internet stranicama organizacija.

Tijekom rasprave 27. siječnja o izvještaju Memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata za 2014. zastupnik Miroslav Tuđman (HDZ) podsjetio je: „...da je pet, šest mjeseci prije presude oslobađajuće Gotovini i *Documenta* okupila jedan skup na kojem je bio tadašnji predsjednik Republike sa svojim savjetnicima, državni odvjetnik sa svojim zamjenicima, predsjednik Vrhovnog suda sa tezom da neće biti katarze u hrvatskom društvu dok se ne osudi političko i vojno vodstvo Hrvatske iz '90.-tih godina“ i zaključio: „Sa takvim udrugama dosta je teško raditi“. Ravnatelj Centra u zaključnom je obraćanju istakao: „Znači nismo protiv suradnje, ali jednostavno ne možemo, ipak smo ozbiljna institucija ne možemo surađivati s onima koje ne zanimaju činjenice, a htjeli bi nas navodno suočiti sa činjenicama. Sva sreća haška presuda je bila vrlo jasna... Uostalom, izvrsna je suradnja upravo sa srpskim Helsinškim odborom, gospođa Sonja Biserko je primjer kako se radi. I zanimljivo je da smo mi rečenicu da je Srbija odgovorna za rat i agresiju čuli od predsjednice srpskog Helsinškog odbora, a takvu rečenicu nikada čelnice udruge *Documenta* nije rekla.“

U raspravi 29. siječnja o Izvješću Nacionalne zaklade za rad civilnog društva za 2014. Josip Đakić (HDZ) rekao je: „Civilne udruge imaju pravo na rad, djelovanje, na sve ono što je u opisu njihovoga posla i što su se registrirali. Jednako tako domovina postoji sa svojim Ustavom i zakonima kao i istinama. I teško je razumjeti da neke od udruga proglašavaju da je u Hrvatskoj bilo građanski rat, da je Oluja pa i generali u datim momentima okarakterizirani kao zločinci ili zločinački pothvat da takvo zastupanje se šalje u Haag, da se svjedoči o tome i da to sve stvar teškoće i hvala Bogu te obmane izjednačavanje, žrtva i agresora, pobjednika i poraženog, istine i laži, političke konstrukcije i manipulacije o građanskom ratu, o agresoru i žrtvi stvarno su bile u fokusu pojedinih udruga civilnog društva. I to je ono o čemu sam htio reći da tako ne bi smjelo biti i da bi kriteriji trebali biti i po tom pitanju jasni, nacionalni kriteriji Nacionalne zaklade za civilno društvo.“ Zastupnik Ladislav Ilčić (Hrast) konstatirao je da je "civilno društvo duboko bolesno". Nakon rasprava 27. i 29. siječnja iz *Documente* smo demantirali krive navode, istaknuvši da smo u više navrata govorili o ratu u Hrvatskoj kao agresiji od strane JNA i srpskih jedinica, to jest obrambenom ratu, s nekim elementima građanskog rata.⁹

---

⁹ Za sadržaj izvještaja isključivo su odgovorne organizacije izdavači te on ni na koji način ne predstavlja službene stavove donatora. Ovaj izvještaj je nastao u sklopu projekta 'Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava', uz financijsku podršku Fondova Europskog gospodarskog prostora i Kraljevine Norveške za organizacije civilnoga društva, čiji je provoditelj za Republiku Hrvatsku Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva.